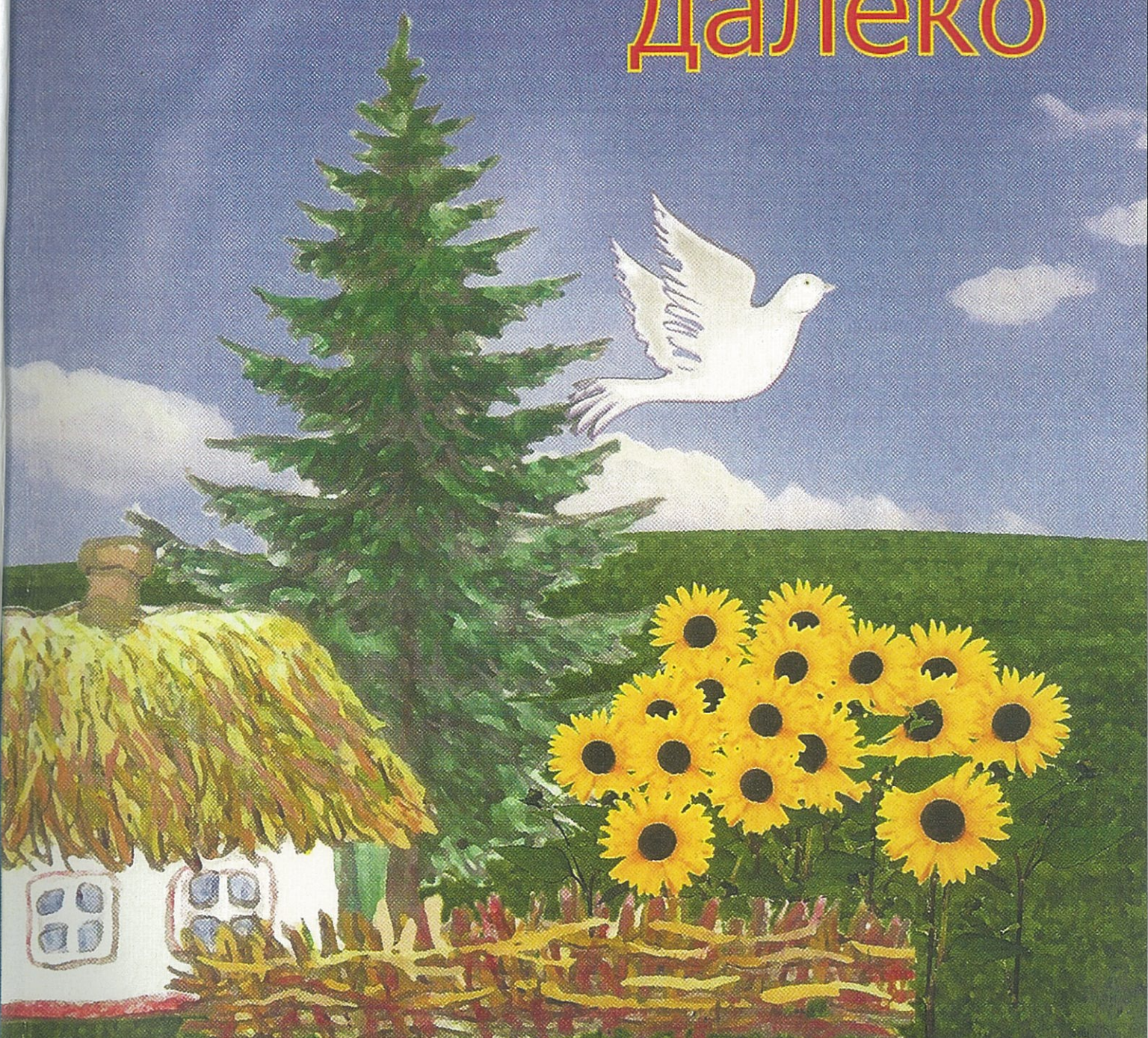

Анатолій Кріль

Летіла
горлиця
далеко

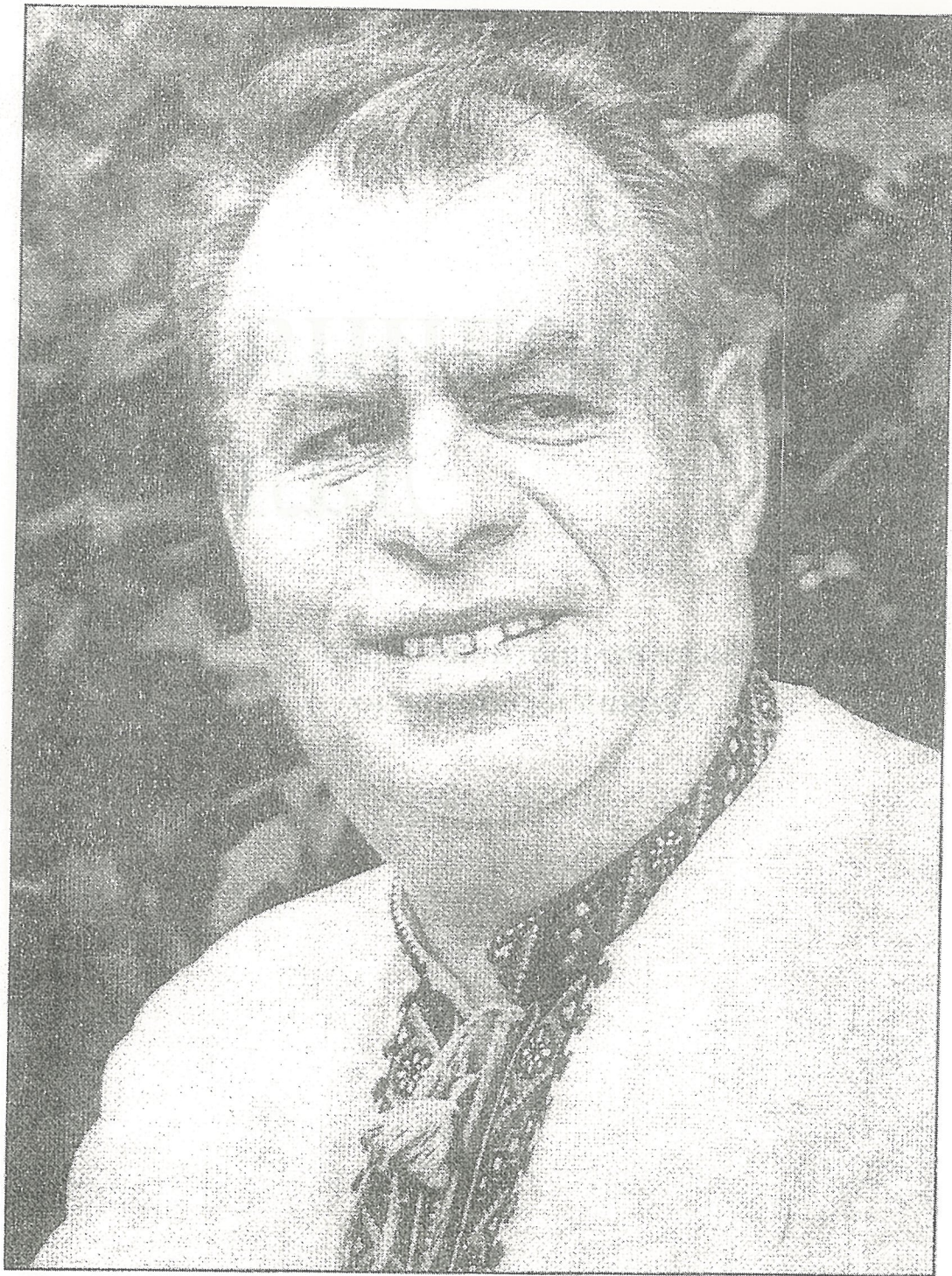
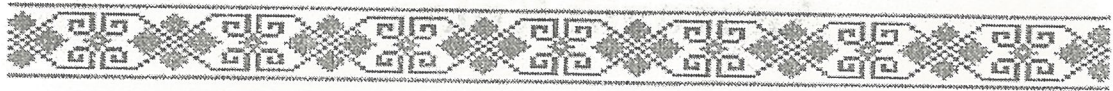
Анатолій Кріль

Летіла горлиця далеко

пісенно-поетична збірка
українською мовою

Владивосток

2009

Анатолий Криль
(1936 - 2004)

Дорогі друзі!

Весною цього року минуло вже п'ять років, як відійшов у вічність Анатолій Ульянович Криль, поет і композитор Зеленого Клину, Заслужений працівник культури Росії, засновник українського хору і Центру української культури «ГОРЛИЦЯ». А ми продовжуємо жити його мріями про те, щоб збереглися на берегах Тихого океану материнське слово і батьківська пісня, щоб не забули діти й онуки наші, хто ми, звідки, якого роду, щоб не цуралися рідної мови, щоб шанували своє родинне ім'я і свою національну гордість.

Анатолій Ульянович мріяв, щоб приїхали до нашого краю артисти з України – і мрія ця збулося, в 2007 році гостями 1У Далекосхідного фестивалю української культури «Наша дума – наша пісня» стали артисти ансамблю пісні і танцю Хмельницької обласної філармонії «Козаки Поділля», більш як три тисячі глядачів прилучилися до справжнього мистецтва. До 70-літнього ювілею Анатолія Ульяновича завдяки його друзям вийшла збірка його віршів. Передмову тоді до неї написав приморський поет Борис Лапузін, а вступну статтю сам Анатолій Ульянович – за два місяці до вбивства. Коли ми готували цей музичний збірник, я знову перечитала ці дві статті - і мороз пройшов по шкірі. За п'ять років нічого не змінилося – кожне слово А. Криля звучить так, наче б то він його сказав сьогодні, начебто він і справді живий. Тому ми й залишаємо в цьому музичному альбомі все так, як підготував сам А. Криль.

Він мріяв створити недільну школу, щоб діти вчили українську мову – ми зробили перші кроки – відкрили дитячу студію «Струмочок». Звичайно, наскільки повноводним наш «Струмочок», залежить від бажання і волі багатьох людей. Він задумував багато літ тому Сорочинський ярмарок - сьогодні на нашу приморську землю з'їжджаються звідусіль талановиті наші земляки... Він мріяв...

Здається, за ці п'ять років усі ми, хто знав його, хто був поруч, з ким він безпосередньо працював, прожили довге і дуже складне життя - стільки подій дуже різного забарвлення вмістили ці роки. Але правда й те, що досі він продовжує впливати на наші вчинки – там, у минулому, у нашому спілкуванні з ним знаходимо сили і нові думки. Мабуть такі пророчими виявились слова А. Криля:

« Думи-коні, час нескорий,
Хай вперед несеться,
Бо в майбутнім незорім,
Моє серце б'ється».

Сьогодні особливий день - ми випускаємо у світ ще одну горлицю Анатолія Криля – музичний альбом, омріяний ним багато літ тому. Хай зорить їй чистий шлях, а стежка до людських сердець буде легкою, як вранішня росяна доріжка; хай його пісні щоразу переносять кожного з Вас у найщасливішу пору життя, хай пробуджують найсвітліші помисли, хай колихають Ваші спогади у небесних колискових Вашого дитинства, окрилюють найкращі мрії й почуття і дарують щасливе майбуття.

Тетяна Ткаченко,

Голова Центру української культури Анатолія Криля
«ГОРЛИЦЯ»

Он был сыном Украины

Вы слышали когда-нибудь, как звучит в хоровом исполнении украинская песня на стихи Великого Кобзаря Тараса Шевченко «Рече та стогне Днипр широкий»? Впечатление потрясающее! Как будто накатывают штормовые океанские волны, как будто буря проносится по сопкам и вдруг затихает, чтобы тут же обрушиться с новой силой... Именно так звучала эта знаменитая песня в краевом Доме народного творчества на концерте, венчавшем 25-летие прославленного хорового коллектива «Горлица» и посвященном памяти Заслуженного работника культуры России Анатолия Ульяновича Криля.

Любая художественная самодеятельность имеет большое значение в духовном воспитании, в культурном развитии людей. И прежде всего для самих самодеятельных артистов. Но все-таки, каким бы искренним ни было самодеятельное сольное пение, его не всегда можно слушать с удовольствием, если ты воспитан на образцах профессионального вокала. Другое дело – пение коллективное, где отдельные голоса могут быть сами по себе и слабыми, но в едином хоре хорошо дополняют друг друга, сливаясь, словно ручейки, в широкую полноводную реку мощного звучания. Как раз на этом строил создание «Горлицы» ее художественный руководитель, превосходный знаток украинской культуры, поэт и композитор Анатолий Криль.

Он родился на Украине в старинном селе, окончил Одесский медицинский институт и студию при Одесской консерватории. Переехав во Владивосток, стал режиссером Народного музыкального театра Дома культуры моряков (теперь это Пушкинский театр).

В 1979 году при Фрунзенском райкоме профсоюзов медработников Криль создает национальный фольклорный ансамбль, переросший потом в хор украинской песни «Горлица». За четверть века более трехсот человек были участниками этого художественного коллектива, более тысячи песен прошло через его репертуар. Где только не выступала «Горлица»: на кораблях и в воинских частях, на предприятиях и в учебных заведениях, на полевых станах и железнодорожных станциях, выезжала в села и города Приморского и Хабаровского краев, Сахалинской области. Умел Анатолий Ульянович находить и пестовать таланты. Умел создать певческий коллектив единомышленников.

Удостоенную звания народного коллектива, «Горлицу» украшают грамоты, призы, дипломы и другие награды – Союза композиторов, Украинского и Российского хоровых обществ, многочисленных региональных национальных фестивалей. Коллектив получил всемирное признание. О нем узнали не только в России и на Украине, но и в Канаде, Австралии, Польше, Германии, Италии. И все благодаря усилиям, терпению, подвижничеству, таланту Анатолия Ульяновича Криля.

К юбилейному концерту «Песни сердца» (25 лет «Горлице» и 50 лет творческой деятельности его руководителя) Криль готовился загодя, чуть ли не за

два года. Тщательно продумал и выстроил программу: патетические, торжественные, героические, лирические, бытовые, шуточные песни. Все на «ридной мове». Включил даже маленький музыкальный водевиль «Сватання на толоці» - собственное либретто, стихи и музыкальная обработка по мотивам украинских опер и обрядовых песнопений.

Весь был сосредоточен на юбилейном концерте. «Это будет не концерт, - говорил он мне, - это будет величайший незабываемый украинский праздник народного искусства».

Последняя репетиция во Дворце культуры железнодорожников прошла 1 апреля 2004 года. Сразу после двадцати одного часа он отпустил хористов, собрал ноты и ушел домой. Через три дня жена Лида нашла его в морге. Череп, кости головы были жестоко переломаны каким-то тупым предметом. Кисти рук разбиты - вероятно, в последние минуты Анатолий Ульянович закрывал руками голову, защищаясь от напавших на него извергов.

Неожиданная смерть потрясла всех, кто знал этого известного, талантливого человека, умевшего поделиться не только своим певческим даром, но и всем, что он имел. На похоронах заплаканные, какие-то потерянные хористы спрашивали друг у друга: «За что? Ведь он же никому плохого не делал!» Этот же вопрос как бы невысказанно висел и в зале на юбилейном концерте. За что? Или безнаказанное убийство самых честных, самых незащищенных, самых законопослушных горожан стало нормой нашей жизни?

Я знал этого человека. Долгие годы мы были друзьями. Криль неизменно приглашал меня на все крупные события украинской культуры во Владивостоке, живо интересовался моей литературной работой, просил посмотреть его стихи. Отчетливо слышу его голос: «Будь ласка, скажи, где взять цимбалы? Я, знаешь, решил создать украинский струнный оркестр, а где приобрести национальные инструменты, не знаю». Или: «Мало молодежи ходит в «Горлицу». Половина Приморья - украинцы, а родной язык забывают - нет украинских школ, нет изданий на украинском языке». Или по телефону: «Ты послушай сегодня сольный концерт Дмитрия Хворостовского, будут повторять по телевидению. Дуже гарный, такой народный, такой русский баритон...»

За что убили Анатолия Криля? За то же, за что был зарублен топором украинский писатель и драматург Ярослав Галан? За то, за что был расстрелян испанский лирик Гарсиа Лорка? За то же, за что был уничтожен русский поэт Павел Васильев? Неужели так уж неопровержима истина о вечной несовместимости таланта с бездарностью, завистью, злодейством?

Концерт от номера к номеру набирал силу. Песни звучали и без инструментального сопровождения, и в сопровождении баяна, скрипки. По первым аккордам, по первому куплету люди сразу же узнавали знакомые украинские песни. Слушатели дружно отбивали такт ладонями. По окончании почти каждой песни зал взрывался громовыми, долго не смолкающими аплодисментами.

Казалось, Анатолий Ульянович - тут же, в зале. Казалось, что вот сейчас он в своих широких синих шароварах, подпоясанный алым кушаком, в вышитой сорочке, в яркой свитке выйдет из-за кулис, располагаясь улыбнется, скажет какую-нибудь

добрую украинскую шутку и характерным для него дирижерским жестом начнет новую песню.

Каждый человек – исключительность. А такой человек, каким был Анатолий Ульянович – исключительность тем более. Он был талантлив во многих областях культуры. И в поэзии – тоже. Он читал, бывало, свои стихи мне на украинской мове, слушать его было удовольствием. Мы собирались выпустить с ним совместную стихотворную книжку, т.е. книжка, конечно, его, но в ней предполагались мои переводы с украинского. Не успели. Тем не менее – его книжка вышла. В ней стихотворения и песни, бережно собранные почитателями его таланта, его учениками и сподвижниками, многолетними участниками «Горлицы». Приморскому читателю-украинцу, не забывшему свой родной язык, предстоит оценить эти стихи и восхититься их национальной особенностью, красотой их звучания, несомненной даровитостью их автора. Книга эта продолжит память об Анатолии Ульяновиче Криле, внесшем свой весомый вклад в дело сохранения и развития украинской культуры в Приморской крае, Дальнем Востоке.

Не один год уже прошел с тех пор, как не стало Анатолия Крыля, а я все еще не могу привыкнуть к тому, что нет его. И какое же благо, когда его друзья, его единомышленники в память об этом замечательном человеке готовят и проводят концерты, издают его стихи, его песни. Жизнь Анатолия Ульяновича продолжается, и будет продолжаться до тех пор, пока мы будем помнить о нем.

Б. Лапузин,

член Союза писателей России

От автора

Появление этого песенно-поэтического альбома, думаю, некая закономерность в моей биографии, хотя я не планировал ранее писать стихи и музыку, но все и все вокруг меня – была бесконечная, красивая музыка.

Родился я и вырос в Украине, в поэтических местах, которые уже по своему названию: Житомирщина. Буковина, Подолье – говорят о многом. Знаю всю мою Украину, так как нет там мест, где бы я не бывал, а Украина, как писал Н. В. Гоголь, «звенит песнями...», и это – главное.

С детства я слушал песни не только вокруг, но и непосредственно от моих родителей: матери – Надежды Петровны и отца–Ульяна Алексеевича. Это были редкие певцы-самородки – лирическое сопрано и «лемешевский» тенор. Кроме того, вся наша близкая родня прошла школу церковного хора: два баса, три сопрано, два альты и мой дискант, без всяких скидок, являли собой хоровой коллектив.

Период детства и юности подарил моей памяти 718 народных песен: украинских, русских, польских. Солировать я начал рано. В четыре года я спел свою первую песню: «Два півника». Так что наш «домашний хор» - моя первая и серьезная хоровая практика.

В 60-х годах, в Одессе я познакомился с Анатолием Тимофеевичем Авдиевским, тогда студентом консерватории, после известнейшим мировым хоровым дирижером (художественный руководитель Государственного украинского народного хора имени Г. Веревки). Пел в хоре, руководимом им при ДК моряков. От него я многому научился. Затем была работа в народном оперном театре в г. Одессе, учеба по специальности режиссура в народном музыкальном театре при консерватории. В то время, как солист, я спел партию Алеко (С. Рахманинов), Султана (С. Гулак-Артемовский – «Запорожец за Дунаем»).

В 1963 году я приехал в Приморье и сразу влюбился в этот край. Здесь я работал иллюстратором в студенческом хоре Института искусств, солистом и режиссером в Народном Музыкальном театре, где за 17 лет спел девять заглавных партий, осуществил постановку трех спектаклей.

Длительное общение с хорами и людьми хоровых коллективов не могло пройти бесследно.

В 1979 году я создал хоровой коллектив, который ныне известен в нашем крае как Приморский народный украинский хор «Горлица». Именно с этого периода начались мои опыты в поэтико-музыкальном творчестве.

Душа моя – украинская, это стихи и песни украинца, живущего много лет за пределами земли, которая его родила. Эти произведения – моя память. Буду счастлив, если мои песни и стихи зазвучат с приморской сцены.

Добра всем Вам! Ваш Анатолий Криль.

г. Владивосток, февраль 2004 г.

МАЛЕНЬКА ВЕСНЯНКА

Сценічний етюд для хору, солістів і ансамблю

№ 1. ВЕСНА НАСТУПАЄ

Широко, повноголосо

Гей ви-ходь-мо, дру-зі, всі хто
є в ок-ру-зі, вес-на на-сту-па-є,
вес-на на-сту-па-є, вес-на на-сту-па-є.

Гей! Виходьмо, друзі,
Всі, хто є в окрузі,
Весна наступає!
Весна наступає!
Весна наступає!

Весну зустрічати,
Перший ряс топтати!
Весна наступає!
Весна наступає!
Весна наступає!

Ниву засіваймо,
Землю прославляймо!
Весна наступає!
Весна наступає!
Весна наступає!

Хай весна до краю
Землю уквітчає —
Весна наступає!
Весна наступає!
Весна наступає!

№ 2. ПОСПІШАЙ (хоровод)

9

Giocoso

The musical score is written on a single treble clef staff in 4/4 time with a key signature of two sharps (F# and C#). The tempo is marked 'Giocoso'. The melody consists of eighth and quarter notes, often beamed in pairs. The accompaniment is a simple harmonic accompaniment of chords, mostly triads and dyads, with some longer notes. The lyrics are written below the staff, with hyphens indicating syllables across notes. The piece ends with a double bar line and a repeat sign.

Ой, вес-на на-ді - ю дай роз-кви-та-є хай ду -
-ша, ра-дість в сер-ці по - се - ляй -
по-спі-шай же, по - спі - шай! // по - спі - шай!

Ой, весна, надію дай:
Розквітає хай душа,
Радість в серці поселяй —
Поспішай же, поспішай!

Розвивай зелений лист,
Голосами птах співай,
З росів набирай намист —
Поспішай же, поспішай!

В небі ти жаворонкуй,
Чистим громом відлунай,
Вітерцями тепло дуй —
Поспішай же, поспішай!

Ти ланами зеленій,
І садами розквітай,
Дай щасливих всім надій —
Поспішай же, поспішай!

МАЛЕНЬКА ВЕСНЯНКА

Сценічний етюд і ансамблю

№ 1. ВЕСНА НАСТУПАЄ

№ 3. МОЇ САДИ

З погуттям

mf Один

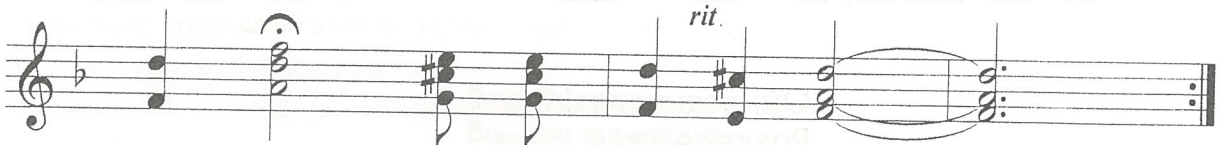
Мо - ї са - ди, вас час - то спо - ми - на - ю і на - я -

-ву і у да - ле - ких снах цві - тін - ню

ва - шо - му не - ма - є кра - ю, в ро - же - во -

бі - лих ніж - них вель - о - нах.

Мої сади, вас часто споминаю
 І наяву, і у далеких снах...
 Цвітінню вашому немає краю,
 В рожево - білих, ніжних вельонах.

В моїй весні вас краще не бувало,
 І серед вас я був, як у раю,
 Тут моє серце вперше заспівало,
 І першу пісню склали ви мою.

Як жаль, що знову застрічі не буде,
 Та пам'ятати буду вас завжди,
 А вашу пісню хай почують люди,
 Мої сади, весні сади...

№ 4. ВИШНЕВИЙ ЦВІТ

11

Con moto

mf

Виш — не — вий цвіт тут, ко — ло ха — ти, як

і ра — ні — ше, під вік — ном.

На — що ж ме — ні все спо — ми — на — ти

той сад виш — не — вий над Дніп — ром?

Вишневий цвіт — тут, коло хати,
Як і раніше — під вікном,
Нащо ж мені все споминати
Той сад вишневий над Дніпром?

В житті моєму вже так вийшло,
Що в другому живу краю,
Хоч сад той сниться, але вишня,
Цвіте не в снах, а наяву.

Хоч рідко сонце тут буває,
Ранковий стелиться туман,
А вишня буйно розквітає,
Лиш цвіт не пахне, як дурман.

Як глянеш, та туга вся вийшла,
І зникне думка, що була...
Я ж не одна, зі мною — вишня,
Така ж, як над Дніпром цвіла.

№ 5. ГЕЙ, НИВОНЬКО, – ЖИТТЯ МОЄ

Гей! Ни-вонь-ко, жит - тя мо - є!

Ти щед-ра-я, як рід-на ма - ти, ши-ро - ка -

-я не-на-че світ І тво-го так доб-ра

ба-га - то, що ста-не на ба-га - то літ.

Гей, нивонько, – життя моє!
 Ти щедра, як рідна мати,
 Широкая неначе світ
 І твого так добра багато,
 Що стане на багато літ.

Гей, нивонько, – земля моя!
 Весною ми благословляєм
 Ту землю в рідному краю,
 Яку з дитинства кожен має,
 Як другу матінку свою.

Гей, нивонько, – любов моя!

ЛЕТІЛА ГОРЛИЦЯ ДАЛЕКО

13

The musical score is written on five staves in a treble clef, with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature. The first staff begins with a piano (*p*) dynamic and the lyrics "О - о...". The second staff features a mezzo-forte (*mf*) dynamic and the lyrics "Одна Ле - ті - ла гор - ли - ця да -". The third staff is marked "Хор" and contains the lyrics "- ле - ко від до - му сва - го на - зав - жди.". The fourth staff continues the lyrics with "Про - щай, про - щай, мо - я сме - ре - ко,", and the fifth staff concludes with "на - зад ме - не, ти, вже не жди". The score includes various musical notations such as slurs, ties, and dynamic markings.

Летіла горлиця далеко,
Від дому свого — назавжди.
"Прощай, прощай, моя смереко,
Назад мене ти вже не жди".

"Мій dome рідний і любимий,
Моя чарівна сторона,
Ми серцем зв'язані в єдино,
Бо ти — любов моя одна".

Тепер живе вона далеко,
А в серці — рідні ті края,
Як і раніш — шумить смерека...
Та інша там живе сім'я.

Щемить серденько, як згадає
Смереку в кинутім краю,
А чи ж смерека забуває
Ту, першу горлицю свою?...

Богдану Слабику
ЗАЖОВТІЛА ПШЕНИЧЕНЬКА

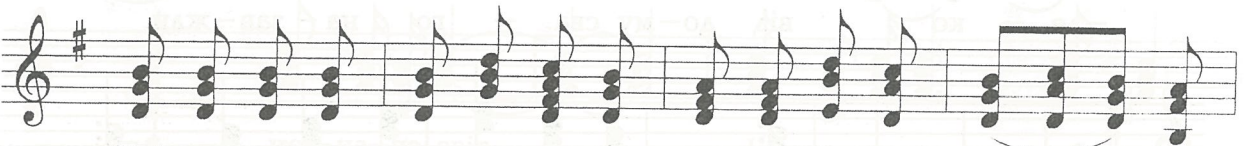
Allegro

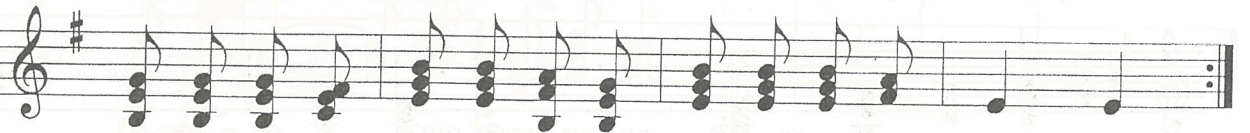
За-жов-ті-ла пше-ни-чень-ка, ко-лос до-зрі-ва-є,

де мо-ло-дий ко-за-чень-ко ко-ня на-пу-ва-є.

Пий, ко-ни-ку во-ро-нень-кий, із то-го о-зер-ця,

ку-ди йде мо-я ми-ла-я з ду-до-вим ві-дер-цем.

Зажовтіла пшениченька, колос дозріває,
 Де молодий козаченько коня напуває.
 Пий, конику вороненький, із того озерця,
 Куди йде моя милая з дубовим відерцем.

Дівчинонька колосочки та й стала зривати,
 Заплела у свій віночок, пішла воду брати.
 — Скажи, милий, якщо маєш помисли всі чисті,
 Що коня ти напуваєш тільки в цьому місці?

— Я чистіше роси з ночі маю говорити,
 Що ніде більше не хоче мій вороний пити.
 Пий, конику вороненький, із того озерця,
 Куди йде моя милая з дубовим відерцем.

Надії Підвальної
ОЙ, ВЕРБО ТИ, ВЕРБО

15

Lento

mf

Ой, вер - бо, ти вер - бо, чо - му
ти схи - ли - лась, чо - му ти схи -
ли - лась, як я на - ро - ди - лась?

— Ой, вербо ти, вербо,
Чому ти схилилась,
Чому ти схилилась,
Як я народилась?

Чому твоє листя
Тай в воду упало,
Тай в воду упало,
Як я покохала?

Чому твоє гілля
Стало засихати,
Стало засихати,
Як прислали сватів?

— Не сумуй, дівчино,
Я розквітну знову,
Як ти їм відчиниш
В лагідній розмові.

— Мамо, моя мамо,
Що мені робити,
Що мені сватам тим
Треба говорити?

НА СТЕЖИНІ

Allegretto

На сте-жи-ні, де хо-ди-ла до ку-ма О-мель-ка,
мо-ло-ди-ця по-сі-я-ла гус-ті ко-но-пель-ки,
Хай сте-жи-на за-ро-ста-є, хай О-мель-ко за-бу-
-ва-є, про все, що бу-ло. Про все, що бу-ло.

На стежині, де ходила до кума Омелька,
Молодиця посіяла густі конопельки.
Хай стежина заростає, хай Омелько забуває,
Про все, що було. Про все, що було.

Стежку другу за стодолом чистила рівненько,
Вела вона до Миколи, хоч і не близенько.
Хай стежина ся рівняє, і нехай Микола знає,
Про все, що буде. Про все, що буде.

Але ж довго не ходила по рівній землі,
Бо зустрілася з Данилом в другому селі.
Треба б стежки затоптати, щоб Данилові не знати,
Про те, що було. Про те, що було.

Та на другій вже збиралась сіяць огірки...
Звідки, біс візьми їх, взялись всі три мужики!
В конопельки заховалась (добре заросло),
Щоби їй не нагадали про все, що було.

КРИНИЦЯ ДИТИНСТВА

Хабаровському укр. хору "Криниця"

17

mf

У по - лі сте - жи - на все в'єть - ся, і в'єть -
- ся, бі - жить до кри - ни - ці сю - ди, бо
там де кри - ни - ця жи - ття є зав - жди,
тут ко - жен на п'єть - ся жи - во - і во - ди.

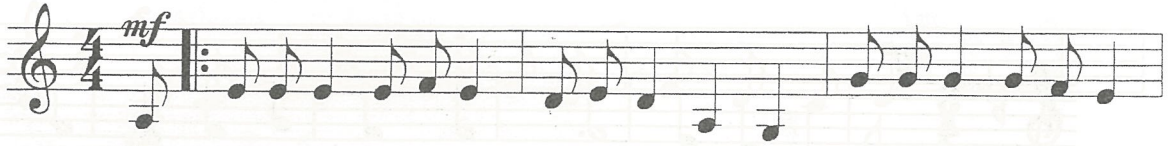
У полі стежина все в'ється і в'ється,
Біжить до криниці — сюди,
Бо там, де криниця, життя є завжди,
Тут кожен нап'ється живої води.

Криниця дитинства, до тебе повернусь,
Мене, як закохана жди.
Бо там, де криниця — життя є завжди
І знову нап'юся я живої води.

Душа заіскриться і серце заб'ється —
Юнацька бурхлива кров!
Бо моя криниця зустрілася знов,
Дозволь ще напиться і випить любов!

ХИТАЄТЬСЯ КАЛИНА

Adagio

Хи - та-єть-ся ка-ли-на, хи-та-єть-ся, пи - та-єть-ся дів-чи-на,

пи-та-єть-ся: "Ска - жи ме-ні, ка-ли - но - по-дру-жень-ко, чи

бу-ду я для ми-ло-го суд-же-на? Чи бу-ду я, ка-ли - но -

по-дру-жень-ко, чи бу-ду я для ми-ло-го суд-же-на? До

Хитається калина, хитається,
Хай питається дівчина, питається:
"Скажи мені, калино — подруженько,
Чи буду я для милого суджена?"

До тебе з ним раз ми приходили,
Тут мову ми про то не заводили.
Ми вдвох на все життя — нам здавалося...
Але тепер одна я зосталася."

Прошепотіла у відповідь дівчині:
"Не будете ви з милим повінчані,
Про то розмову він під калиною,
Тепер веде з другою дівчиною".

Останій раз калина хитнулася,
До матері дівчина вернулася:
"Ой, матінко, ріднесенька ти моя,
Порадь мені, що маю робити я?"

В колупельки заховалася (добре заросла).
Щоби їй не нагадали про все, що було.

СКРИПКА КОХАННЯ

19

p *tr*

Ма-мо, ма-мо, ма-мо не бу-ди так ра-но,
не бу-ди так ра-но, бо не спа-ла я.
Слу-ха-ла до ран-ня я скрип-ку ци-га-на,
і те-пер спі-ва-є вся ду-ша мо-я!

— Мамо, мамо, мамо
Не буди так рано,
Не буди так рано,
Бо не спала я.
Слухала до рання
Я скрипку цигана,
І тепер співає
Вся душа моя!

— Доню, доню, доню
Були чорні очі,
Були чорні очі
Наче той дурман.
Та вони пропали,
Залишилась дочка,
І тепер та дочка
Ходить до циган.

— Грала скрипка, грала,
Скрипка з опівночі,
Плакала, сміялась...
І вогонь тремтів,
А мене палили
Чорні, чорні очі
І мені казали
Все вони, без слів!

— Мамо, мамо, мамо,
Що мені робити,
Що мені робити
Як на світі жить?
До циганів, мамо,
Можу не ходити,
Лиш тепер не зможу,
Мамо, розлюбить.

Вірі Ярковій
Я ДО МАМИ ВЕРТАЮСЯ ЗНОВУ

mf Con anima

Від-па-да-є все лис-тя вер-бо-ве,
 че-рез о-сінь у-же не од-ну, я до
 ма-ми вер-та-ю-ся зно-ву в ту да-
 -ле-ку, да-ле-ку вес-ну. Я до // -ну. В ту ста-

Відпадає все листя вербове,

Через осінь уже не одну,

Я ж до мами вертаюся знову —

В ту далеку, далеку весну.

В ту, стареньку і теплу хатину,

За якою враз сонце встає,

В ту, велику і добру родину,

Де зростало дитинство мое.

На порозі стоїть вона боса,

Сонце грає в зелених очах,

Залива позолотою коси,

Що послухно лежать на плечах.

До тих кіс доторкнутися хочу,

Але їх не дістати мені,

А коли відкриваю я очі,

Все в щасливім лишається сні...

ТЕЩА-ДРУГ

21

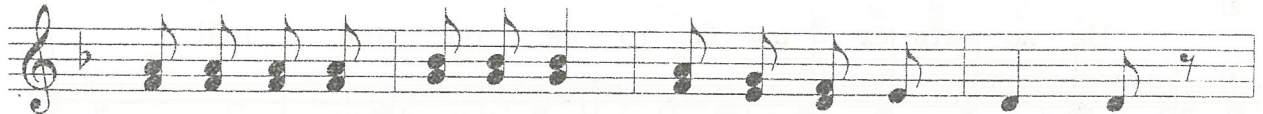
(дует з тещею)

Весело

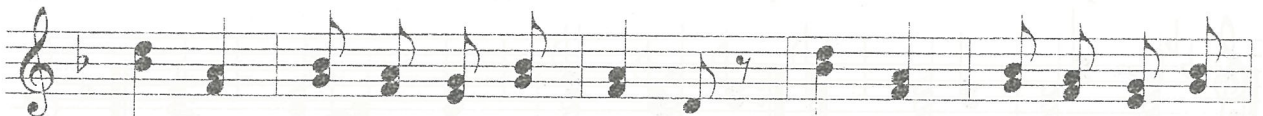
mf

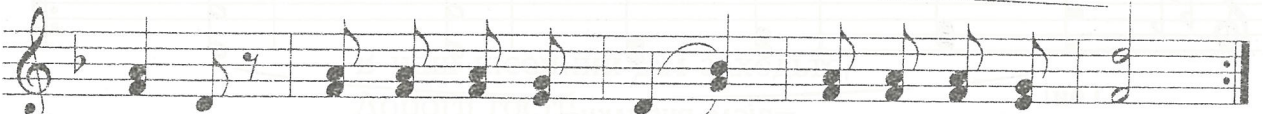
За-гля-нув в у - сі гор-шки, що у те-щі ни - ні,

вчо-ра бу-ли га-луш-ки, а те-пер-пель - ме - ні!

Те-ща, - ти мій друг до гро - ба, як би жи-ли лиш ми

о - ба, гар-но бу-ло б нам! Гар-но бу-ло б нам!

Заглянув в усі горшки,
Що у тещі нині,
Вчора були галушки,
А тепер — пельмені!

Приспів:

Теща, — ти мій друг, до гроба,
Як би жили лиш ми оба,
Гарно було б нам,
Гарно було б нам!

Заглянув у "бардачок",
Той, що у соломі,
Там — горілка, коньячок,
Та ще й — пляшка рому.

Приспів.

Цілий місяць заходив,
Доглядати ж треба!
Гарно їв та гарно пив —
Рад я був — "до гроба"!

Приспів.

Через місяць знов прийшов
До тих місць знайомих,
Та нічого не знайшов
В соломі й у домі.

Приспів:

Коли зять тобі не дорог,
То мені тепер ти — ворог,
А не теща — знай!
А не теща — знай!

НЕ ЛОВИТЬСЯ РИБА

(риболовський етюд)

За - ки - нув я сна - сті в мо - ре гей, гой, гей!

Не ло - вить - ся ри - ба, го - ре, гей, гой, гей!

Тре - ба в мо - ре не хо - ди - ти

ри - бу в спо - ко - ї ли - ши - ти!

Гей!

— після рибалки —

1-й — Данило, в тебе клювало?

2-й — Ага! Як колесо з возу вігпало!

1-й — Трохим, а в тебе клювало?

2-й — Ага! Як в річці вося прибувала!

2-й: Закинув я снасті в море —

Обидва: Гей! Гой! Гей!

2-й: Не ловиться риба, горе...

Обидва: Гей! Гой! Гей!

1-й: Треба в море не ходити!

Рибу в спокої лишити!

(другий раз співають разом)

1-й: Бо ти — часто так рибачиш

Гей! Гой! Гей!

Свою жінку рідко бачиш

Гей! Гой! Гей!

2-й: Мені знати би хотілось,

А тобі то що за діло?

1-й: Хоч у тебе і не клює

Гей! Гой! Гей!

Жінка ж рибою торгує

Гей! Гой! Гей!

Твоя жінка рибу має!

2-й: А хто ж її поставляє?

1-й: Здогадайся, небораче,

Гей! Гой! Гей!

Той, у кого є удача,

Гей! Гой! Гей!

2-й: Треба рибу залишати

Щоби жіночку спіймати!

1-й: Ну що ж, лови!

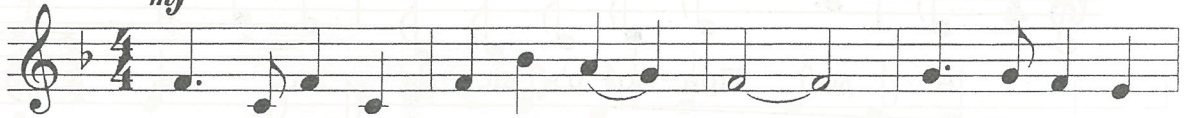
Обидва: Треба в море не ходити!

Свою жіночку ловити!

Гей!

Не спеша

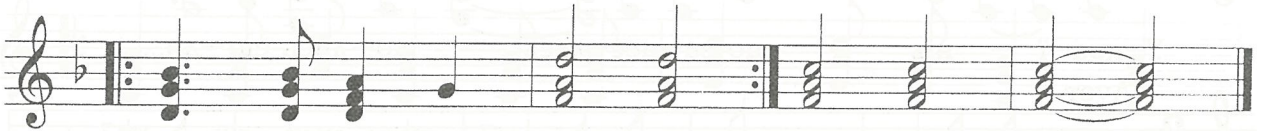
mf

В наш пі-сен-ний дім за-ходь-те, до-ро-гі-ї

гос-ті! Тут піс-ні з на-ми за-водь-те

гар-ні-ї, го-лос-ні спі-вай-мо!

В наш пісенний дім заходьте,
Дорогі гості!
Тут пісні з нами заводьте
Гарні, голосні.
Співаймо!

У житті хай все вдається,
Нам в сім'ї єдиній,
Чистою рікою леться
Пісня України...
Співаймо!

Ми одні пісні співаєм,
Спільні наші мрії.
Солов'ями хай літають
І пісні Росії.
Співаймо!

Одними йдемо шляхами,
Вже не розійтися,
І пісні наші віками
У вінки сплелися.
Співаймо!

А ДО ПРИМОР'Я ПІСНЯ ЛИНЕ

Не спеша

f Одна

А до При-мо-р'я піс-ня ли - не,

Дует Хор

ле-тить, як чай-ка до во-ди, та піс-ня до - ля

У-кра-ї - ни, що за-нес-лась ко-лись сю-ди...

Дует

Під яс-ним сон - цем мо-ре гра - е, і ро-зли-ва -

Хор

-є ок-са-мит ту піс-ню "Гор - ли - ця" спі-ва -

-є, во - на в ши - ро - кий світ ле - тить.

А до Примор'я пісня лине,
Летить, як чайка до води,
Та пісня доля України,
Що занеслась колись сюди...

Приспів:

Під ясным сонцем море грає,
І розливає оксамит
Ту пісню "Горлиця" співає,
Вона в широкий світ летить.

Не легку долю пісня мала,
Та віщою була пора,
Як до Примор'я відлітала
Вона від сивого Дніпра.
Приспів.

З тих пір тут, на Далекім Сході
Звучить і ніжна і дзвінка
Душа пісенного народу,
Що безконечна, як ріка.

Приспів.

МИ З ВАМИ, БРАТТЯ, КОЗАЦЬКОГО РОДУ

25

Ми з ва - ми, брат - тя, ко - заць - ко - го ро - ду,
ві - ра і піс - ня з ко - лис - ки у нас,
Бать - ків - ська честь, Бать - ків - щи - ни сво - бо - да -
то за - по - віт є для кож - но - но з нас. // з нас.

Ми з вами, браття, козацького роду,
Віра і пісня — з колиски у нас,
Батьківська честь, Батківщини свобода —
То заповіт є для кожного з нас.

Від Запорізького вільного краю,
З Дону, з Кубані, з поліських степів
Славу несли до старого Дунаю
Шаблі та піки братів — козаків.

Пісня про славу козацьку лунає,
Бо в поколіннях ті склались слова,
Доки потомки ту пісню співають,
Доти душа тої пісні жива.

ДУМИ-КОНІ

Andante

Ві - тер лист о - сі - н - ній го - нить,
 го - нить роз - ду - ва - є - мо - ї ду - ми, ду - ми -
 ко - ні на - зад за - вер - та - ють. Мо - ї ду - ми,
 ду - ми - ко - ні на - зад за - вер - та - ють.

Вітер лист осінній гонить,
 Гонить — роздуває —
 Мої думи, думи — коні
 Назад завертають.

Нащо, думи, завертати,
 Чому зупинились,
 Чи майбутнє не здогнати,
 А чи ви втомились?

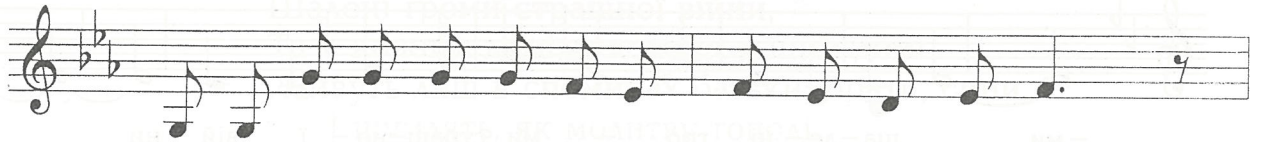
Думи — коні, час нескорий
 Хай вперед несеться,
 Бо в майбутнім незорім
 Серце мое б'ється.

Юрію Демченко
НЕ ВЕРНУВСЯ СИН ДО ХАТИ

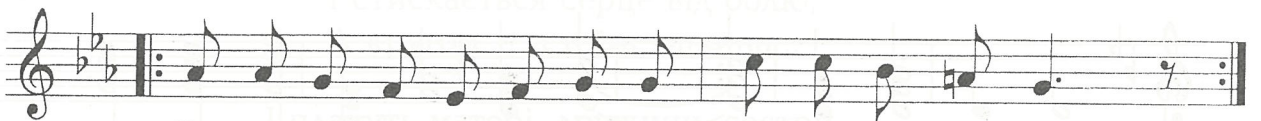
27

Го-нить пе-ре-ко-ти-по-ле ві-тер по ріл-лі,

все че-ка-є си-на-до-лю ма-тір у се-лі.

Не вер-нув-ся син до ха-ти це-ї о-се-ні
тяж-ко-важ-но ї-ї жда-ти си-на із вій-ни...

Гонить перекоти — поле
Вітер по ріллі,
Все чекає сина — долю
Матір у селі.

Приспів: Не вернувся син до хати
Цей осені —
Тяжко — важно її ждати
Сина із війни...

Вже птахи всі відлетіли,
Знову холода.
Русі коси побіліли,
Хоч ще молода.

Приспів.

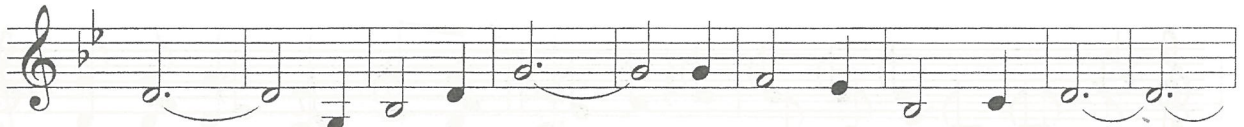
Батько згинув у Афгані,
Син пішов в Чечню,
Проклинаць не перестане
Мати ту війну!

Приспів.

ПРОЙШЛИ РОКИ

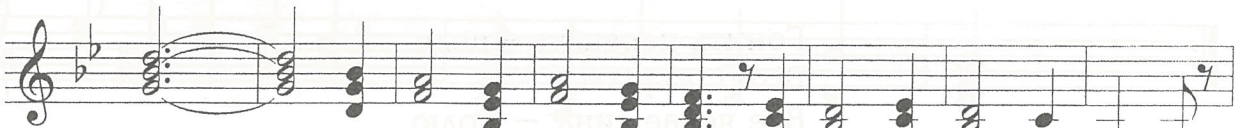
Про-йшли ро - ки, як від - гри - мі - ли гро -

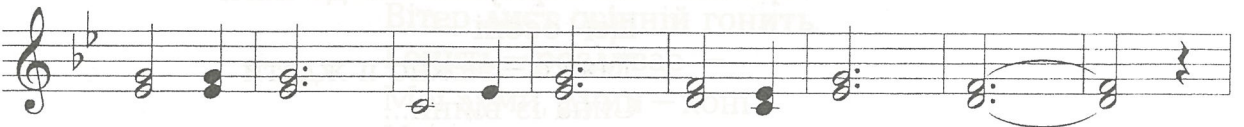
-ми, ша-ле-ні гро - ми страш-но-ї вій - ни,

та в кож-нім до - мі, в кож-нім на - шім до -

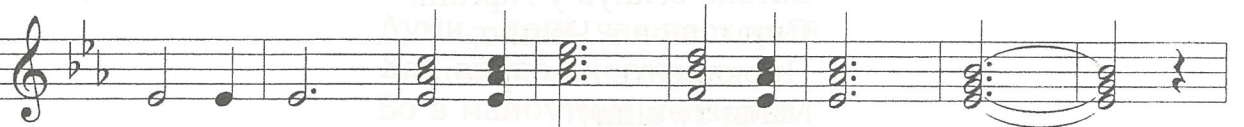
-мі жи-вуть лиш в спо-ми-нах бать-ки, бра-ти, си - ни.

І шум-лять, як мо-лит - ву то - по - лі,

все че - ка - є, че - ка - є їх кож - на вес - на,

і сти-ска - єть-ся сер - це від бо - лю,

ПОЛЮБИЛА ДІВЧИНА

Над рі-ко-ю ка-ли-на ста-ла лист роз-пус-ка-ти,
 ди-ву-ва-ли-ся лю-ди-та-ка ран-ня вес-
 -на, по-лю-би-ла дів-чи-на мо-ло-до-го сол-
 -да-та-і ка-ли-ні про все роз-ка-за-ла во-на.

Над рікою калина стала лист розпускати,
 Дивувалися люди — така рання весна,
 Полюбила дівчина молодого солдата —
 І калині про все розказала вона.

Ще веселі струмки до ріки не збігали,
 Ще ріка не співала жадану весну,
 Над рікою тут двоє в коханні признались
 І почула калина ту пісню одну.

Розквітала з калиною пісня крилата
 І навкруг все будила красою вона,
 І летіла назустріч до свого солдата,
 І щаслива була та їх рання весна.

Перший вельон калини увінчав наречену,
 Перший бант для солдата дарувала вона,
 І співала природа їм оду священну,
 І навек обвінчала їх перша весна.

ЧЕРВОНІ МАКИ

Чер - во - ні ма - ки по - між трав, і

яс - ні зо - рі се - ред но - чі, як про - мінь той, що за - па - лав,

ко - ли зуст - рі - лись на - ші о - чі.

Я та - ю свіч - ко - ю з тих пір, а -

- ле роз - та - ну - ти не змо - жу, мо - я лю - бов - та - ка, по - вір,

що той во - гонь я пе - ре - мо - жу.

Червоні маки поміж трав,
І ясні зорі серед ночі,
Як промінь той, що запалав,
Коли зустрілись наші очі.

Тоді схованки не знайдеш,
Ти від вогню мого живого,
Ти також танути почнеш,
А чи ж розтанеш ти від нього?

Я таю свічкою з тих пір,
Але розтанути не зможу,
Моя любов — така, повір,
Що той вогонь я переможу.

Зав'януть маки — прийде час,
Погаснуть зорі перед ранком,
Вогонь — чи згасне поміж нас,
Чи спалить нас він без остатку?

ПРОВІДНИЦЯ

Вже да - ле - кий по - їзд ру - шив від пе -
 - ро - на, за вік - ном на - мис - том
 про - плив - ли вог - ні, ми то - ді зуст -
 - рі - лись впер - ше у ва - го - ні
 і за - па - ли в ду - шу о - чі ті ме -
 - ні. Про - від - ни - ця, про - від - ни - ця
 ча - ру - ван - ня - ми іск - рить - ся, про - мінь тих о -
 - чей зе - ле - них, що без во - рот - тя.

зча - ру - вав ме - ні він ду - шу, і те -
 - перь при - зна - тись му - шу: про - від - ни - ця
 ти для ме - не на у - се жит - тя.

Вже далекий поїзд рушив від перона,
 За вікном намистом пропливли вогні,
 Ми тоді зустрілись вперше у вагоні
 И запали в душу очі ті мені.

Приспів: Провідниця, провідниця
 Чаруваннями іскриться,
 Промінь тих очей зелених,
 Що без вороття.
 Зчарував мені він душу,
 І тепер признатись мушу:
 Провідниця ти для мене
 На усе життя.

Чом не залишилась ти в далекому краю,
 Нащо відповіла на любов мою, —
 Кожен раз твій поїзд я тепер чекаю,
 Першим на пероні я завжди стою.

Приспів.

А в душі сплелися радість і тривога,
 Все чекаю — скажеш: залишаюсь я!
 І гуде серденько, як твоя дорога,
 По якій несеться доленька моя.

Приспів.

ЛЕТІЛА ЗОЗУЛЯ

народний варіант слів

Andante

Одна

mf

Ле - ті - ла зо - зу - ля з го - ри на до -

Ансамбль

- ли - ну, з го - ри на до - ли - ну,

сі - ла на ка - ли - ну. // - ну.

Летіла зозуля з гори на долину,
 З гори на долину, сіла на калину.
 Сіла на калину, та й стала кувати:
 — Скільки літ милого тут мені чекати?
 — Менше, чим годочок тут тобі чекати,
 Де жовтий пісочок — два слідочка знати.

— Що перший слідочок?
 — Коня вороного.

— А другий слідочок?
 — Хлопця молодого.

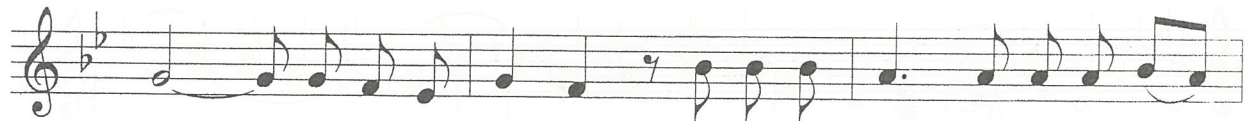
Летіла зозуля, сіла на калину,
 Козак молоденький стрів свою дівчину.

ТУМАН

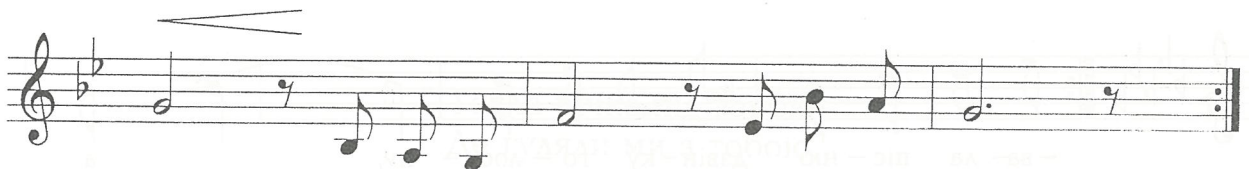
Lento

mf

Ту – ман, ле – жить гу – с – тий ту – ман, ме – ні він

о – чи за – кри – ва – є, ку – ди і – ти те – пер не зна –

-ю, ле – жить ту – ман, ле – жить ту – ман...

Туман, лежить густий туман,
 Мені він очі закриває,
 Куди йти – тепер не знаю,
 Лежить туман, лежить туман...

Любов, далекая любов
 До мене знову повертає,
 Чи йти назустріч їй – не знаю,
 Лежить туман, лежить туман...

Роки, далекі роки,
 Я з вами застрічі шукаю,
 Та не зустрінемось, я знаю,
 Лежить туман, лежить туман...

СТОЯЛА Я І СЛУХАЛА ВЕСНУ

Слова Лесі Українки

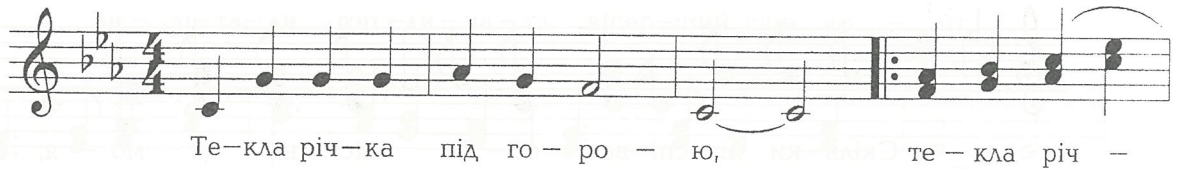
Сто - я - ла я і слу - ха - ла вес - ну во - на
 ме - ні бо - га - то го - во - ри - ла. Спі -
 ва - ла піс - ню дзвін - ку го - лос - ну,
 а то та - ем - но ти - хо ше - по - ті - ла.

Стояла я і слухала весну,
 Весна мені багато говорила,
 Співала пісню дзвінку, голосну
 То знов таємно — тихо шепотіла.

Вона мені співала про любов,
 Про молодощі, радощі, надії,
 Вона мені переспівала знов
 Те, що давно мені співали мрії.

Олені Печініній
ТЕКЛА РІЧКА

37

Текла річка під горою, *
Де гуляли ми з тобою.

Були хвилі тут бурхливі,
Як ми вдвох були щасливі.

А тепер тече струмочок,
Як дитячий голосочок.

Розпустивши сині стрічки,
Біжить дівчинка до річки.

Я щаслива, о, мій Боже,
Як вона на тебе схожа!

* Перший рядок кожного куплету повторюється двічі

ХАЙ СПІВАЄ "ГОРЛИЦЯ"

Слова Лесі Українки

Скіль-ки літ спі-ва - ет - ся піс - ня ця мо - я,
сер-це роз-кри - ва - ет - ся і ле - тить в кра - я,
хай до ньо-го гор - нет - ся піс - ня ця мо - я.
Щоб спі - ва - ла "Гор - ли - ця", щоб спі - вав і я.

Скільки літ співається пісня ця моя,
Серце розкривається і летить в края,
Хай до нього горнеться пісня ця моя.
Щоб співала "Горлиця", щоб співав і я.

І при літніх дощиках, і як пада сніг,
Серцю дуже хочеться мати оберіг,
При любій погодоньці — доля це моя —
Все співає "Горлиця", все співаю я.

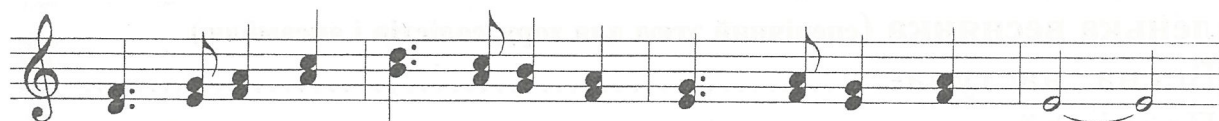
Ніби починається знов життя моє,
Пісня не скінчається, всюди вона є.
Хай до неї горнуться всі, як горнусь я,
Хай співає "Горлиця", хай співаю я.

ВИЛІТАЛИ ГОРЛИЧАТА

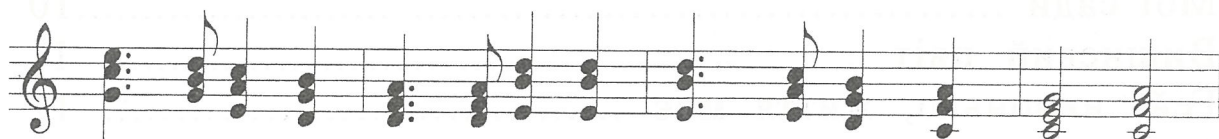
39

Ви - лі-та-ли гор - ли - ча - та в пер-ший свій по - літ,

Їм хо-ті-лось об - лі-та-ти весь ши-ро - кий світ.

- Не скла-дай-те, гор - ли - ча - та, крил в по-льо - ті тім, -

вчи - ла гор - ли - ця, їх ма - ти, як ки - да - ли дім.

Вилітали горличата
В перший свій політ,
Їм хотілось облітати
Весь широкий світ.

- Не складайте, горличата,
Крил в польоті тім, -
Вчила горлиця, їх мати,
Як кидали дім.

- Мають крила ширше бути,
Як політ ваш ввись,
І не думайте забути
Ви про те колись.

Щоб не впасти горличатам
Камнем до землі,
Треба вам те добре знати,
Поки ще малі.

І літають горличата
Вже багато літ,
І прийшло їм облітати
Той широкий світ.

І у них широкі крила,
І політ їх ввись -
Все, як мати їх навчила
В перший раз колись.

Зміст

Дорогі друзі! (Тетяна Ткаченко)	3
Он был сыном Украины (Борис Лапузин)	4
От автора (Анатолий Криль)	7
Маленька веснянка (сценічний етюд для хору, солістів і ансамблю)	
Весна наступає	8
Поспішай	9
Мої сади	10
Вишневий цвіт	11
Гей, нивонько, життя моє	12
Летіла горлиця далеко	13
Зажовтіла пшениченька	14
Ой, вербо, ти вербо	15
На стежині	16
Криниця дитинства	17
Хитається калина	18
Скрипка кохання	19
Я до мами вертаюся знову	20
Теща-друг	21
Не ловиться риба	22
Співаймо	23
А до Примор'я пісня лине	24
Ми з Вами, браття, козацького роду	25
Думи-коні	26
Не вернувся син до хати	27
Проїшли роки	28
Полюбила дівчина	30
Червоні маки	31
Провідниця	32
Летіла зозуля	34
Туман	35
Стояла я і слухала весну	36
Текла річка	37
Хай співає «Горлиця»	38
Вилітали горличата	39

Думи-коні, час нескорий,
Хай вперед несеться,
Бо в майбутнім незорім,
Моє серце б'ється.

Редактор Т. Ткаченко
Оригінал-макет В. Синенко
Обкладинка А. Сюркаєва

E-mail: Gorlica.vl@mail.ru